

TALE

20. maj 2008

Beskæftigelsesministerens tale til brug for besvarelse
i FAU om notat om kommunalreformen

J.nr. 103-0024

PS/cki/nmm

Spørgsmål:

R: Hvad er ministerens syn på, at hans ministerium, ifølge DR P1's "Orientering" onsdag 15. april, før kommunalreformen bad Arbejdsmarkedsstyrelsen om et notat, hvor ministeriet samtidig anmoder om bestemte resultater, som ministeren kunne bruge til at vende den politiske debat i den retning, som ministeren ønskede – nemlig, at kommunerne skulle være bedre til at få arbejdsløse i arbejde end AF?

S: I forlængelse af AMU alm. del - samrådsspørgsmål R ønskes ministerens syn på, at ministeriet i denne forbindelse pegede på et bestemt punkt - den såkaldte udslusning fra arbejdsløshed - som man ville bruge til at stille kommunerne i et særligt gunstigt lys, selv om ministeren længe efter indrømmede, at disse oplysninger ikke kan anvendes til at måle effekten af aktivering hos henholdsvis AF og kommunerne?

T: I forlængelse af AMU alm. del - samrådsspørgsmål R ønskes ministerens syn på, at hans ministerium - på et særdeles centralt tidspunkt i den politiske beslutningsproces omkring kommunalreformen - planlægger og gennemfører lækning af oplysninger/et notat til Jyllands-Posten, der peger i retning af det, ministeren selv vil foreslå vedr. placering af opgaven med at formidle job til arbejdsløse – nemlig at den skulle overtages af kommunerne?

U: Når oplysninger og undersøgelser fra et ministerium eller en styrelse skal bidrage til en fair og alsidig demokratisk debat, hvad mener ministeren så, er det rigtige forhold dels

mellem en minister og hans embedsmænd, dels mellem ministeriet/styrelserne på den ene side og medierne på den anden?

Jeg vil for en god ordens skyld gøre opmærksom på, at jeg vil besvare samrådsspørgsmålene samlet.

Der er jo tale om en temmelig gammel sag, som jeg tidligere har haft lejlighed til at kommentere på.

Reformen har nu fået sin egen bog og som opfølgning på udgivelsen af bogen er der så også lavet en radioudsendelse på P1. Og jeg går ud fra, at det er derfor spørgeren har fattet interesse for denne næsten historiske sag.

Indledningsvist vil jeg gerne sige, at jeg mener, at samrådspørgsmål R og S er trukket lige lovligt skarpt op. I den meget omtalte bestilling fra departementet til Arbejdsmarkedsstyrelsen står der – og jeg citerer:

”Til brug for de kommende politiske forhandlinger om en enstrengt beskæftigelsesindsats, og til brug for kommende møder med LO/DA, bedes AMS *overveje*, hvorvidt der foreligger data og resultater, der om nødvendigt kan bruges til at ”vende debatten” ved at anskueliggøre, at kommunernes resultater og effekter ikke er så dårlige endda ... En *mulighed* er at fremhæve, at kommunerne gennemsnitligt har højere effekter for så vidt angår udslusningsmål ... end AF...”

Det står jo alle frit for at fortolke denne bestilling som de vil, men jeg mener ikke der er noget forkert i, at Arbejdsmarkedsstyrelsen bliver bedt om at overveje, hvorvidt de nævnte data findes og om de kan bruges i denne sammenhæng.

Når det så er sagt, vil jeg gerne igen slå fast – ganske som jeg har gjort det tidligere – at det pressemateriale, der blev udarbejdet i forbindelse med offentliggørelsen af regeringens

udspil, baserede sig på allerede eksisterende og veletablerede målemetoder. Arbejdsmarkedsstyrelsen havde netop anvendt udslusningsmålene i et notat til Beskæftigelsesrådet, og det var tallene fra dette notat, der blev anvendt i forbindelse med offentliggørelsen.

Der fandtes altså allerede effektmålinger i Arbejdsmarkedsstyrelsen, der viste, at kommunerne havde gode resultater med deres tidlige aktiveringsindsats. Og at disse notater blev videreformidlet til pressen og efterfølgende anvendt i de daværende forhandlinger om strukturreformen, ser jeg ikke noget odiøst i.

Jeg vil gerne understrege – som jeg har gjort det før – at effektmålinger af beskæftigelsesindsatsen aldrig kan tage højde for alle forhold. Det er også derfor Arbejdsmarkedsstyrelsen anvendte flere mål.

Da jeg tidligere blev spurgt om denne sag i tre § 20 spørgsmål i november 2004 [S 702, 704-705], redegjorde jeg for, at der var fordele og ulemper knyttet til de forskellige mål. Det står jeg ved. Men jeg mener faktisk ikke som spørgeren indikerer, at det kan betegnes som ”en indrømmelse” af, at oplysningerne ikke kan bruges til at måle effekten af aktivering hos hhv. AF og kommunerne.

Jeg synes stadig ikke, at det var uvæsentligt eller urigtigt at pointere, at der faktisk var noget, kommunerne gjorde rigtigt i deres beskæftigelsesindsats. Det er korrekt, at sandsynligheden for selvforsørgelse efter endt aktivering er højere, når man aktiverer tidligt i ledighedsforløbet – sådan som mange kommuner gjorde – men det ændrede jo ikke ved, at det kunne være fornuftigt at tilrettelægge indsatsen sådan og at målet afspejlede dette.

---0---

Jeg synes, at samrådsspørgsmålene og særligt radioudsendelsen giver et lidt fortegnede billede af arbejdet med politikudvikling.

Begge dele efterlader nemlig én med det indtryk, at politikudvikling har karakter af envejskommunikation fra departementet til et system, der blot sættes til at levere tal, data eller forudbestemte konklusioner, men som ingen indflydelse har på slutproduktet. Sådan kan jeg roligt sige, at jeg ikke oplever processen.

Set fra min stol, er der i høj grad tale om en dynamisk proces, hvor departement og styrelse i fællesskab udvikler politikken, og ofte med mange møder både internt mellem embedsmænd, og med mig – og det var også tilfældet i denne sag.

De møder er kendetegnet ved meget faglige diskussioner om de realistiske muligheder for at føre et forslag eller et udspil ud i livet. Ud over at indgå i de politiske overvejelser omkring et forslag, bidrager styrelserne altså også med den faglige vurdering af, om der fx er datamæssigt belæg for at fremme en sag eller et synspunkt.

Det sker derfor også, at jeg af mine embedsmænd får klar besked om, at en idé eller et synspunkt meget vel kan være politisk interessant at forfølge, men at det fx juridisk ikke er en farbar vej. Her står embedsværket vagt både om deres egen faglighed, men også om mit ansvar som minister.

Jeg har fx været tiltalt af idéen om at kunne trække folk i kontanthjælp, hvis deres børn går og brænder biler af på gader og stræder. Jeg har endda gentagne gange givet udtryk for dette synspunkt overfor mine embedsmænd og spurgt til, hvordan dette eventuelt ville kunne gennemføres. Hver gang er jeg på det bestemteste blevet rådgivet om, at dette ikke kunne lade sig gøre og der er ikke blevet givet ved dørene.

Argumenterne har været saglige og uomtvistelige. Og embedsværket har været urokkeligt.

En anden ting, som jeg har været tiltalt af, relaterer sig til uhævede feriepenge. Uhævede feriepenge burde efter min opfattelse kunne udbetales til lønmodtagerne i stedet for at blive indbetalt til Arbejdsmarkedets Feriefond eller en privat feriefond.

Men også her har mine embedsmænd stået fast med henvisning til, at automatisk udbetaling ville være i strid med EU reglerne.

Min opfattelse efter 7 år som minister er, at den danske centraladministration er kendetegnet ved en professionalisme, der sikrer en saglig og faglig forvaltning af skiftende regeringers politiske dagsordener. Embedsmænd kan man ikke få til hvad som helst. Og gudskelov for det!

---0---

Jeg tror, vi alle kan være enige om, at der ikke kun findes én måde, man kan bedrive arbejdsmarkedspolitik på – ligeså lidt som på andre politikområder. Det er ikke sådan, at tingene kun kan anskues fra én vinkel eller gøres på én måde.

Hvis dét var tilfældet, var der ikke brug for hverken jer eller mig, eller at vi overhovedet gennemfører politiske forhandlinger. Jeg håber, vi alle kan tage udgangspunkt i, at vi er blevet politikere, fordi vi mener, at man faktisk *kan* gøre de fleste ting på mange forskellige måder.

I den forbindelse vil jeg gerne minde om den sammenhæng, som debatten om strukturreformen i almindelighed – og debatten om beskæftigelsesindsatsen i særdeleshed – foregik i. Dels er det snart meget længe siden, og da den ene politiske forhandling hurtigt afløses af den næste, kan man nemt

glemme konteksten. Dels var det ikke alle de tilstedeværende, der havde debatten tæt inde på livet.

Der herskede både før og efter offentliggørelsen af strukturkommissionens rapport og regeringens udspil – både blandt arbejdsmarkedets parter og oppositionen – en stålsat opfattelse af, at arbejdsformidling og beskæftigelsesindsats fra naturens side var en statslig opgave. Der var en meget bred konsensus om, at kommunerne ikke ville kunne magte den opgave, og man frygtede, at der ville ske en ”klientgørelse” af forsikrede ledige, hvis kommunerne overtog opgaven fra det statslige AF-system.

Jeg synes ærligt talt ikke, at der er noget odiøst i at gøre opmærksom på, at kommunerne havde fat i noget rigtigt, selv om andre var af en ganske anden opfattelse.

---0---

Jeg bliver spurgt om mit syn på, at mit ministerium på et særdeles centralt tidspunkt i den politiske proces, lækker oplysninger til Jyllands-Posten, der peger i retning af det jeg selv vil foreslå. Det lyder næsten som om, der blev ageret uden mit vidende og samtykke. Det var naturligtvis ikke tilfældet.

Som sagt var det fra flere sider nærmest på forhånd besluttet, at et fremtidigt enstrengt system nødvendigvis måtte ligge i statsligt regi, og jeg ønskede – op til regeringens offentliggørelse af sit udspil – at bidrage med en anden vinkel på debattens fremherskende idé om systemets naturlige placering i staten.

I den forbindelse vil jeg gerne slå fast, at der ikke er noget usædvanligt i, at et ministerium kontakter udvalgte medier med aktuelle nyheder, undersøgelser eller data, der kan være af almen interesse – snarere tværtimod. Og heller ikke selv-

om det gøres i forbindelse med lanceringen af et politisk oplæg. Ligesom der heller ikke er noget udsædvanligt i, at politikere eller partier giver sådanne historier til udvalgte medier.

Det er en del af den politiske virkelighed, og jeg synes også, at jeg genkender den adfærd hos repræsentanter fra oppositionen, når man her finder det politisk opportunt.

Det er hævet over enhver tvivl, at historiens budskab skal bygge på fagligt velfunderet data, men er det mere odiøst blot fordi man har gjort sig strategiske overvejelser? Jeg mener nej.

Alle, der ønsker at fremme en sag eller et synspunkt, bliver nødt til at gøde jorden for den. Det gælder uanset, om der er tale om indkøb af en ny bil, større organisatoriske ændringer i en organisation eller politiske reformer. Reformtanker bliver ikke ført ud i livet ved, at man går og putter med dem.

Der er derfor ikke noget forkert i, at mit ministerium offentliggjorde data, der kunne bidrage til at give et mere nuanceret billede af virkeligheden og dermed danne grundlag for at debattere, om det nu også var sagligt kun at tale om aktivering og arbejdsmarkedspolitik, som et statsligt anliggende. Og som sagt stammede tallene fra et notat, som Arbejdsmarkedsstyrelsen netop have sendt til Beskæftigelsesrådet.

Der er heller ikke noget demokratisk problem i, at en minister – og et flertal i folketinget – ønsker at gennemføre omfattende ændringer eller reformer. Det må vel nærmest forventes. I den proces skal embedsværket bistå ministeren med rådgivning, politisk og faglig sparring og veldokumenteret materiale, der kan belyse den politiske vision.

Afslutningsvis er det min opfattelse, at forholdet mellem en minister og hans embedsmænd skal kendetegnes ved faglig

velfunderet sparring og rådgivning, og at dette er en dynamisk proces. Embedsmænds forhold til pressen skal i sagens natur være karakteriseret ved den samme høje grad af faglighed og saglighed.

De formelle rammer er helt klare: det almindelige embedsværk må rådgive om både faglige og politisk-taktiske aspekter af en sag. Politisk-taktiske overvejelser omfatter også hvornår og hvordan en sag mest hensigtsmæssigt præsenteres i relation til fx medierne.

Og i sidste ende er det betænkningen fra juni 2004 om embedsmænds rådgivning og bistand til regeringen, der sætter rammerne, og de rammer har vi holdt os inden for.

Alle ved, at medierne er blevet en nærmest integreret del af den politiske virkelighed, og det afspejles også i de politisk-taktiske overvejelser, som er hverdag for mange embedsmænd. Og jeg glæder mig ofte over den professionalisme, der kendetegner mit ministerium på dette punkt.